

Zápis ze setkání krajských koordinátorů pro romské záležitosti, romských poradců a terénních pracovníků se členy Rady vlády pro záležitosti romské menšiny, Hotel LIONS, Nesuchyně, 8. a 9. října 2019

8. října 2019

Úvodní slovo – Klára Jůnová, Oddělení kanceláře Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a sekretariátu Rady vlády pro národnosti menšiny (dále jen „Kancelář RVZRM“)

Klára Jůnová z Kanceláře RVZRM na úvod přivítala účastníky a zahájila setkání, dále informovala o stavu přípravy Strategie romské integrace do roku 2030, prezentovala aktuální informace o dotačních titulech administrovaných Úřadem vlády a o aktuálních tématech, které Kancelář RVZRM řeší. Program pokračoval prezentacemi Odboru (Agentury) pro sociální začleňování (dále jen „ASZ“) a dále pak moderovanou diskuzí mezi účastníky setkání.

Metodika pro posouzení rozsahu sociálního vyloučení v území – Roman Matoušek, (ASZ)

Prezentaci na téma nové metodiky prezentoval Roman Matoušek z ASZ. Nová metodika připravovaná ASZ má ambice nahradit tzv. Gabalovu zprávu, která už je dle mnohých odborníků neaktuální. Gabalova zpráva používá často nestejně parametry, např. sociálně vyloučená lokalita (dále jen „SVL“) někdy představuje jeden dům, zatímco někdy celé sídliště. Tyto nepřesnosti by v nové metodice, která postupuje striktně dle kvantitativních údajů, měly odpadnout. Metodika počítá se vznikem indexu zatížení. Tento index bude každoročně aktualizován. Cílem metodiky je tedy na základě kvantitativních dat sledovat míru sociálního vyloučení v obcích pravidelně s tím, že výstupem bude 13 zpráv o aplikaci metodiky ve všech krajích s výjimkou hl. m. Prahy. Inspiraci hledali autoři v zahraničí, neboť podobné mapy existují ve velké části evropských zemí, např. ve Velké Británii mají až 33 tisíc územních jednotek a až 36 indikátorů (příjem, zaměstnání, apod.). Připravovaná metodika pro ČR nebude tak ambiciózní, a nebude tedy do takové míry podrobná.

Postup metodiky bude následující. V prvním kroku dojde k měření pěti indikátorů (příspěvek na živobytí, příspěvek na bydlení, exekuce, dlouhodobá nezaměstnanost a předčasné odchody ze základních škol). V druhém kroku dojde k určení tzv. prahových hodnot indikátorů a v posledním kroku se počítá s převedením dat na body. Výsledkem bude mapa ČR, kde budou jednotlivé územní celky barevně odlišené a bude tedy na první pohled jasné, v kterých oblastech je míra sociálního vyloučení vyšší.

Analýza segregace v ZŠ z pohledu sociálního vyloučení – David Beňák, ASZ

Další prezentaci přednášel ředitel ASZ, David Beňák. Prezentace se věnovala analýze segregace ve vzdělávání. Z aktuálních výsledků analýzy je patrné, že míra segregace je nejvyšší v Ústeckém, Karlovarském a Moravskoslezském kraji, přičemž Moravskoslezský kraj je jediný z nejhůře postižených krajů, kde se čísla průběžně zlepšují. Obdobné závěry přinesla data o počtech předčasných odchodů žáků ze škol, která jsou nejvyšší opět v Karlovarském a Ústeckém kraji. Negativní trend je také patrný v počtu žáků lehkým mentálním postižením, neboť toto číslo stoupá.

Dále David Beňák představil čtyři nejběžnější modely segregace. Jedná se o aktivní desegregační model, aktivní segregační model, výběrový model a spontánní model. Aktivní desegregační model je ideálním příkladem modelu, který má za cíl předcházení segregace. Bohužel tento model aplikuje jen malé množství měst a obcí, z větších měst pak např. Sokolov a Krnov. Tento model spočívá v aktivní úpravě spádových oblastí škol, kdy každý žák musí chodit do té školy, pod jakou spadá na základě svého trvalého bydliště. Rodiče tedy nemůžou školy vybírat. Druhý model, aktivní segregační model, jak název napovídá, posiluje segregaci, často přímo ze strany obce. Dalším modelem je výběrový model. Sem patří tzv. „dobré školy“, kde probíhají testovací zápisy a žáci ze slabších sociálních vrstev, často Romové, kteří nemají potřebné vstupní znalosti již před zápisem, jsou tedy znevýhodněni. Posledním modelem je spontánní model. Jedná se o negativní model, zjednodušeně by se dalo říci, že se nikdo o segregační, či antisegregační trendy nestará, všechny školy mají typicky jednu spádovou oblast na celé město. K segregaci zde přispívají často i sami Romové, svoji roli totiž hraje tradice („do této školy jsem chodil já, budou tam chodit i moje děti“). Navíc, někteří rodiče si segregované školy záměrně vybírají, protože se zde jejich děti cítí víc v bezpečí (v prostředí, kde je větší počet Romů). K segregaci může docházet i na úrovni školy, a to ze strany ředitele, který například rozdělí děti na „romskou“ a „neromskou“ třídu.

Diskuse mezi krajskými koordinátory pro romské záležitosti (dále jen „KRKO“), terénními pracovníky a romskými poradci s členy Rady vlády pro záležitosti romské menšiny (dále jen „RVZRM“, „Rada“)

Moderátorka diskuse a členka RVZRM Alica Sigmund Heráková nejprve představila projekt Tuke.TV, kterému se pracovně věnuje a poté představila přítomné členy RVZRM. Nejprve dostala slovo paní Renáta Köttnerová, členka Rady, která je zároveň KRKO za Olomoucký kraj. Podle Renáty Köttnerové by každý kraj měl mít v Radě zastoupení alespoň jednoho člena. Dále vyjádřila názor, že krajsští koordinátoři nejsou v Radě náležitě respektováni, a vyslovila přání, aby byl vždy alespoň jeden KRKO zastoupen ve výborech a pracovních skupinách. Dále vystoupil Zdeněk Guži, člen RVZRM, který se zaměřuje na oblast bezpečnosti. Přál by si, aby se zlepšila situace Romů obecně, nabízí, aby se další členové Rady přihlásili do PS pro bezpečnost, a akceptoval by i krajského koordinátora. Zdeněk Guži se nadále zabývá také náborů romských chlapců a děvčat k Policii ČR. Aktuálně má vytipované 3 potenciální kandidáty. Věnuje se také problematice Asistentů prevence kriminality a setkávání romských seniorů. Krátce se také představil Štefan Oláh, člen RVZRM, který v Radě zastupuje neziskový sektor.

Dále se slova ujal místopředseda RVZRM, Jan Husák, který měl prezentaci na téma přestavení činností Rady. Zdůraznil, že Rada je poradní orgán, který má schvalovací a iniciační funkci, přičemž poznamenal, že druhá uvedená funkce Rady je pouze okrajově využívána. Podle místopředsedy Rady by členové Rady měli být primárně odborníci na dané oblasti, přičemž regionální zastoupení není tak důležité. To by se mělo projevit i při výběrových řízeních. Dále také uvedl, že bude navrhovat pravidelné dvouměsíční zasedání Monitorovacího výboru pro činnost ASZ, kterému předsedá, aby neměl pouze schvalovací úlohu, ale i iniciační. Jako další problém vidí Jan Husák bariéru mezi občanskou částí Rady a zástupci státní správy. Rada by měla mít společné cíle jako celek, ne každá část zvlášť. Zlepšit by se měla také komunikace a to na všech úrovních.

David Beňák v rámci diskuse uvedl, že souhlasí s opuštěním regionálního aspektu při vybírání členů a souhlasí s expertností Rady. Renáta Köttnerová poukázala, že v pracovních skupinách, s výjimkou vzdělávání a pro bezpečnost, nejsou členové Rady z resortů, pouze z občanské části.

Dále vystoupil Václav Strouhal, KRKO Libereckého kraje, který představil činnost krajských koordinátorů. Uvedl, že na všech krajích pokračuje snaha, aby byl KRKO zařazen přímo do kanceláře hejtmána, tak jak to doporučuje Úřad vlády. Dále poznamenal, že místa romských poradců na ORP jsou nedostatečně obsazena, a v případech, kde je pozice obsazena, je tomu pouze na velmi malý úvazek, takže v rámci výkonu své práce KRKO často supluje činnost romských poradců v obcích, kde chybí. Václav Strouhal dále poukázal, že nikdy nebyl osloven od někoho přímo z Rady s jakýmkoliv dotazem. Jan Husák vidí spoustu oblastí, kde by mohli koordinátoři vstupovat, také slíbil, že je ochotný přijít na PS krajských koordinátorů. KRKO Karlovarského kraje Pavel Vaculík uvedl, že souhlasí s Renátou Köttnerovou, a zastává princip regionálního zastoupení v Radě. Podle názoru členky RVZRM a moderátorky Alice Sigmund Herákové je cílem řešit problémy obecně, nikoliv regionálně. Napojení KRKO na Radu by se podle ní mělo zlepšit, je třeba také otevřít diskusi o novelizaci zákona o obcích.

9. října 2019

Workshopy – terénní pracovníci a KRKO a jejich aktuální témata

Druhý den setkání začal rozdělenými workshopy pro terénní pracovníky a KRKO. Na semináři terénních pracovníků zaměstnanci kanceláře RVZRM nejprve představili aktuální postup v dotačním řízení u programu Podpora terénní práce, včetně formální kontroly a nejčastějších chyb, které žadatelé dělali. Dále se začalo diskutovat o aktuálních tématech. Mediátorky zdraví, které se setkání také účastnily, byly vyzvány, aby představily jejich činnost a cíle projektu. Všichni přítomní se shodli na potřebě spolupráce mezi terénními pracovníky a mediátory zdraví. Dále mezi sebou přítomní terénní pracovníci diskutovali problematiku příchodů Romů, ať už z Velké Británie nebo ze Slovenska, a vyměňovali si své zkušenosti a příklady dobré praxe. Například Praha 7 pokud přijdou noví Romové ze Slovenska, kteří jsou bez dokladů, tak nejprve zjistí, z jaké obce přišli, poté kontaktují obecní úřad nebo sociální pracovníky z této obce. Dále se diskutovalo o problematice bydlení, zejména ve vztahu k opatření obecné povahy (dále jen „OOP“). K eskalaci problémů došlo zejména v Chomutově, kde v důsledku vyhlášení OOP a vzniku bezdoplatkových zón vzrostlo bezdomovectví, včetně vzniku stanového městečka. Dalším problémem, který se diskutoval, byly drogy. V té souvislosti byly uvedeny pozitivní příklady, jak motivovat mládež k jiným aktivitám, zejména sportu.

Paralelně probíhal workshop KRKO. KRKO se zabývali Osnovou pro vypracování Zprávy o stavu romské menšiny, kterou budou po novém roce vypracovávat. Některé z připomínek členů RVZRM k osnově nejsou splnitelné, proto jejich zařazení do osnovy bude ještě diskutováno. Dále koordinátoři probírali aktuální otázky, které právě řeší.

Rovnost žen a mužů v ČR – Petra Kalenská, Petra Pichaničová (Odbor rovnosti žen a mužů)

Poslední a opět společnou prezentaci měla Petra Kalenská z odboru rovnosti žen a mužů. Nejprve byla představena osobnost Františky Plamínkové, první významně Československé bojovnice za práva žen, která už před 1. světovou válkou usilovala o zvolení ženy do Českého zemského sněmu, což se jí povedlo. Tento vzor byl představením toho, že feminismus má v Česku hluboké kořeny. Petra Kalenská nadále poukázala na rozdíl mezi rovností dle práva a rovností ve skutečnosti, protože právě v tomto směru je situace výrazně horší. Rozdíly mezi ženami a muži jsou jak v platech, tak v počtech žen a mužů ve vrcholových manažerských funkcích, počtech žen a mužů v politice, ať už kandidujících tak zvolených apod.

Závěr – Klára Jůnová – Kancelář RVZRM

Na závěr Klára Jůnová poděkovala všem za účast a uvedla, že v příštím roce pravděpodobně setkání také proběhne, ale již v květnu, aby se jej mohli zúčastnit zástupci České statistického úřadu a představit možnosti spolupráce na Sčítání lidu, domů a bytů, které se uskuteční v toce 2021.

